

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 291/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť E. P., zastúpenej advokátkou JUDr. Zuzanou Bejdovou, Advokátska kancelária, Skuteckého 30, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 69/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. októbra 2013 doručená sťažnosť E. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 69/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že:

„(...) Návrhom na začatie konania, doručeným do podateľne Okresného súdu Košice II, dňa 22. 03. 2010, pod sp. zn. 42C/42/2010, začalo konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode. Sťažovateľka v uvedenom konaní vystupuje ako navrhovateľka.

Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom dňa 05. 03. 2012, voči ktorému podal odporca odvolanie. Na základe výzvy okresného súdu sa sťažovateľka, k podanému odvolaniu, cestou splnomocnenej právnej zástupkyne, písomne vyjadrila dňa 16. 04. 2012 Okresný súd Košice II postúpil súdny spis na prejednanie odvolaciemu súdu dňa 23. 04. 2012. Krajský súd v Košiciach vedie konanie pod sp. zn. 4Co/69/2012. (...)

Od postúpenia veci na prejednanie odvolacím súdom uplynulo takmer 1,5 roka a súd vo veci nekonal.

Sťažovateľka na túto skutočnosť poukázala písomným podaním zo dňa 04. 09. 2013, ktorým predsedovi Krajského súdu v Košiciach avizovala porušovanie jej práva na verejné prerokovanie bez zbytočných prietáhov v odvolacom konaní sp. zn. 4Co/69/2012 a zároveň sa domáhala odstránenia nedostatkov spôsobených prietahmi v konaní. (...)

Dňa 10. 10. 2013 prevzala sťažovateľka písomné podanie predsedu Krajského súdu v Košiciach, označeného ako Ospravedlnenie, datované 03. 10. 2013. Predmetnú odpoveď však nemožno považovať za vybavenie sťažnosti, z dôvodu jej nepreskúmateľnosti.

Predseda krajského súdu sa vo svojej stručnej odpovedi obmedzil iba na konštatovanie, že k dnešnému dňu sa nepodarilo zabezpečiť riadne podklady pre jeho prešetrenie a správu o výsledkoch zašle v neskoršom termíne.

Z takto formulovanej odpovede nevyplýva, aké konkrétne prekážky bránili tomu, aby uvedená sťažnosť bola vybavená v zákonnej lehote, ktoré konkrétne podklady na prešetrenie sťažnosti sa nepodarilo zabezpečiť, v akej lehote sa zaväzuje predseda súdu uvedenú sťažnosť vybaviť. Pritom sa jedná o jednoduchú vec, čo do obsahu, rozsahu, ako aj právnej zložitosti. Takto generálne formulovaná odpoveď, označená ako Ospravedlnenie, nemá oporu v zákone o súdoch.

Vybavovanie sťažností podľa ust. § 62 a nasl. z. č. 757/2004 Z. z. má smerovať k zisteniu, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní alebo porušené zásady dôstojnosti súdneho konania, a odstránenie zistených nedostatkov. Takéto zistenie je potrebné urobiť v zákonnej lehote 30 dní.

Podľa ust. § 65 ods. 2 z. č. 757/2004 Z. z. ak lehotu podľa odseku 1 nemožno dodržať z dôvodu nemožnosti zabezpečenia podkladov na riadne vybavenie sťažnosti alebo v prípadoch náročných na prešetrenie, možno lehotu uvedenú v odseku 1 predĺžiť; sťažnosť však musí byť vybavená najneskôr do troch mesiacov odo dňa jej doručenia orgánu príslušnému na jej vybavenie. O každom predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti a o dôvodoch predĺženia je orgán vybavujúci sťažnosť povinný písomne upovedomiť sťažovateľa bez zbytočného odkladu, v rámci lehoty podľa odseku 1.

Predmetné podanie je síce datované 03. 10. 2013 (asi so zmyslom na zachovanie 30 dňovej lehoty), avšak, ako vyplýva z pripojenej poštovej obálky, podľa pečiatky doručovacej pošty bola zásielka podaná na doručenie až dňa 08. 10. 2013. Sťažovateľka má za to, že zákonná lehota na vybavenie jej sťažnosti bola zmeškaná. (...)

Vychádzajúc z doterajšej rozsiahlej judikatúry Ústavného súdu SR, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, je možné konštatovať, že predmetom súdneho konania vedeného Krajským súdom v Košiciach, sp. zn. 4Co/69/2013, je vec právne a fakticky jednoduchá. Podstatou rozhodnutia je iba konštatovanie dôvodnosti podaného odvolania protistranou vo veci vyporiadania BSM po rozvode manželstva.

Právoplatné rozhodnutie v uvedenom prípade má mimoriadny význam pre sťažovateľku.

Sťažovateľka bola nútená opustiť spoločnú domácnosť dňa 21. 03. 2007, bezprostredne po tom protistrana vymenila zámky na dverách, tak vystavila sťažovateľku k tomu, že nebola spôsobilá prevziať si ani veci osobnej potreby zo spoločného bytu.

Bezpodielové spoluvlastníctvo zaniklo dňa 25. 02. 2008. Po tom čo stroskotali možnosti mimosúdneho vyporiadania BSM, podala sťažovateľka návrh na súdne vyporiadanie.

Od marca 2007 k dnešnému dňu sťažovateľka nemôže disponovať s majetkom, resp. príslúchajúcou časťou, nakoľko vo veci nie je právoplatne rozhodnuté. Tento viac ako 6,5 ročný stav sťažovateľka vníma veľmi negatívne tak ekonomicky, ako aj psychicky. Navyše, protistrana sa v samostatnom konaní vedenom pred Okresným súdom Košice II., sp. zn. 19C/117/2011, domáha zaplatenia časti nákladov vynaložených na spoločnú vec - náklady spojené s užívaním bytu s príslušenstvom, ktorý je predmetom vyporiadania. Takto vyvolaný stav považuje sťažovateľka ako vysoko nespravodlivý.

Správanie sťažovateľky ako účastníka konania bolo vždy aktívne, smerujúce najmä k urýchlenému konaniu a následnému právoplatnému rozhodnutiu vo veci samej.

Sťažovateľka má za to, že k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov dochádza zavinením Krajského súdu v Košiciach v tom smere, že od 23. 04. 2012, kedy bol spis postúpený na prejednanie podaného odvolania s vyjadrením sťažovateľky, nekonal v dostatočnej miere tak, aby nedošlo k zbytočným prietahom v konaní.

Neprimeraná dĺžka konania pred odvolacím súdom oslabuje dôveru sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, verejné prerokovanie bez zbytočných prietahov a tým aj v celkový súdny systém.

Sťažovateľka má za to, že pri prejednávaní jej nároku odvolacím súdom dochádza k zjavným prietahom v konaní, ktoré sú zapríčinené nedostatočnou aktivitou zo strany súdu. Tento stav vyvolal sústavné porušovanie jej základného práva, aby sa vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

V prejednávanej veci sa jedná o štandardnú o právnu kauzu, nenáročnú čo do právneho základu, ako aj do rozsahu. Ide o súdne konanie, ktorým sa rozvedení manželia domáhajú súdneho usporiadania majetku nadobudnutého počas trvania manželstva.

Podaním ústavnej sťažnosti sa sťažovateľka domáha ochrany svojho základného práva na konanie a rozhodnutie bez zbytočných prietahov. Ako vyplýva z vyššie uvedených skutočností, viac ako 6,5 roka trvá negatívny stav vyvolaný nemožnosťou disponovať s vlastným majetkom. Vzhľadom ku charakteru porušenia práva sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia. Výška požadovanej satisfakcie predstavuje hlavne psychickú ujmu na jej zdraví, keď od marca 2007 nemôže disponovať so svojím majetkom a súdna ochrana, ktorá má rehabilitovať takýto stav, zlyháva. (...)

Ústava SR vyžaduje také správanie sa orgánov štátnej moci pri výkone ich funkcie, ktoré plne korešponduje so základným zákonom slovenského právneho poriadku ako aj s ostatnými zákonmi. Touto klauzulou je vyjadrená povinnosť štátnych orgánov postupovať pri výkone štátnej moci v medziach ústavy a zákona a konať tak, ako im to vyplýva z uvedených právnych noriem. (...)

Po tom, čo sťažovateľka využila všetky možné prostriedky nápravy, v danom prípade nemá možnosť domáhať sa svojho ústavného práva na inom orgáne ako na Ústavnom súde

Slovenskej republiky. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ podľa ust. § 53 z. č. 38/1993 Z. z. o ústavnom súde Slovenskej republiky a konaní pred ním vyčerpал všetky zákonné možnosti ako sa domáhať ochrany svojho ústavného práva.

Taktiež je naplnená zákonná podmienka podľa ust. § 53 ods. 3 z. č. 38/1993 Z. z. o ústavnom súde Slovenskej republiky a konaní pred ním, nakoľko porušenie vyššie uvedeného základného práva ku dňu podania sťažnosti trvá.

Sťažovateľka si zároveň podľa ust. § 56 ods. z. č. 38/1993 Z. z. o ústavnom súde Slovenskej republiky a konaní pred ním uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 3.300 € za to, že je povinná trpieť stav nečinnosti dotyčného orgánu, teda Krajského súdu v Košiciach.

Sťažovateľka na základe týchto skutočností žiada, aby Ústavný súd SR uznesením prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a domáha sa aby senát Ústavného súdu Slovenskej republiky vyslovil tento nález:

1. Nekonáním Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 4Co/69/2012, bolo porušené právo sťažovateľky E. P., zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Krajskému súdu v Košiciach sa prikazuje v konaní pod sp. zn. 4Co/69/2012 konať vo veci bez zbytočných prietáhov .

3. Sťažovateľke, E. P., sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 3.300 €(...), ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť k jej rukám v lehote do dvoch mesiacoch odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť E. P. trovy právneho zastúpenia v sume 327,60 €(...) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Zuzany Bejdovej(...) do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 69/2012.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný

súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05).

Vyžiadaním súvisiaceho spisu krajského súdu ústavný súd zistil, že na krajskom súde sa napadnuté konanie začalo 23. apríla 2012, keď bol spis postúpený tomuto súdu, aby rozhodol o odvolaní účastníka konania. Zo spisu krajského súdu sp. zn. 4 Co 69/2012 tiež vyplýva, že tento v danej veci rozhodol uznesením č. k. 4 Co 69/2012-345 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil vo všetkých výrokoch a vec vrátil Okresnému súdu Košice II na nové konanie a rozhodnutie. Napadnuté konanie pred krajským súdom trvalo teda celkovo asi poldruha roka.

Ústavný súd predovšetkým poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

Postup krajského súdu – pokiaľ sa odpočíta z celkového trvania odvolacieho konania čas potrebný na prípravu pojednávania – v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co 69/2012 sa zjavne nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Krajskému súdu (vychádzajúc zo spisu odvolacieho súdu) možno síce vytýkať obdobie nečinnosti cca desať mesiacov, avšak toto obdobie nečinnosti – hoci nebolo bezvýznamné – ešte nemožno považovať za porušenie základného práva sťažovateľky garantovaného v citovanom článku ústavy.

S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd mohol postup krajského súdu v napadnutom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2014